

Dokument zasedanja

B10-0060/2024

17.9.2024

PREDLOG RESOLUCIJE

ob zaključku razprave o izjavi Komisije

v skladu s členom 136(2) Poslovnika

o uničujočih poplavah v srednji in vzhodni Evropi, izgubi življenj in pripravljenosti EU za odzivanje na nesreče, ki jih zastrujejo podnebne spremembe
(2024/2817(RSP))

Waldemar Buda, Cristian Terheş, Daniel Obajtek, Marlena Mała, Jadwiga Wiśniewska, Michał Dworczyk, Mariusz Kamiński, Maciej Wąsik, Adam Bielan, Arkadiusz Mularczyk, Piotr Müller, Jacek Ozdoba, Alexandr Vondra, Małgorzata Gosiewska, Veronika Vrecionová, Gheorghe Piperea, Georgiana Teodorescu, Adrian-George Axinia, Claudiu-Richard Târziu, Șerban-Dimitrie Sturdza, Ondřej Krutílek, Joachim Stanisław Brudziński, Beata Szydło, Anna Zalewska, Patryk Jaki, Tobiasz Bocheński, Bogdan Rzońca, Kosma Złotowski, Ivajlo Vlčev (Ivaylo Valchev)

v imenu skupine ECR

Resolucija Evropskega parlamenta o uničujočih poplavah v srednji in vzhodni Evropi, izgubi življenj in pripravljenosti EU za odzivanje na nesreče, ki jih zaostrujejo podnebne spremembe (2024/2817(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 136(2) Poslovnika,
- A. ker so Avstrijo, Češko, Madžarsko, Poljsko, Romunijo in Slovaško močno prizadele ekstremne poplave; ker ta tragedija ni povzročila le znatnih materialnih izgub, temveč žal tudi izgubo človeških življenj;
- B. ker je prizadet velik del njihovih ozemelj, vključno s številnimi ekonomsko in socialno slabše razvitimi regijami;
- C. ker je v tako imenovanih tisočletnih poplavah v letih 1997 in 2002 umrlo več kot 100 ljudi, od tega vsaj 45 v Evropi;
- D. ker so tovrstne katastrofalne poplave ponovno prizadele regije, ki so jih že prizadele tisočletne poplave; ker je v nekaterih regijah obseg materialne in naravne škode zdaj večji kot leta 1997; ker so takšne okoljske nesreče v zadnjih letih vse pogostejše in intenzivnejše in so povzročile tragedije v različnih evropskih regijah, med drugim v Italiji, zlasti v regijah Marke in Emilija-Romanja ter na otoku Ischia, pa tudi v Nemčiji in Belgiji, kar je imelo uničujoče posledice za ljudi, pa tudi za lokalno infrastrukturo in gospodarstvo;
- E. ker so poplave na Poljskem povzročile materialno in okoljsko škodo brez primere ter uničile številne spomenike in objekte kulturne in verske dediščine, kmetijske pridelke, objekte za vzrejo živali, hiš, možnosti preživljanja za tisoče ljudi, druge vrste premoženja in celo celotna mesta; ker bo ta nesreča dolgoročno vplivala na lokalno gospodarstvo, turistični sektor in infrastrukturo;
- F. ker so naravne nesreče sicer pogoste v vseh regijah sveta, vendar so manj razvite regije, ki so pogosto podeželska območja z nezadostno infrastrukturo, precej bolj ranljive kot druge;
- G. ker ima zgrajena infrastruktura za zaščito pred poplavami, kot so jezovi, ključno vlogo pri zmanjševanju škode ter materialnih izgub in števila žrtev; ker to kaže, da je nadaljevanje gradnje drugih načrtovanih jezov bistveno za preprečevanje podobnih nesreč v prihodnosti;
- H. ker je zaradi poplav v srednji in vzhodni Evropi na tisoče hektarjev ornih zemljišč pod vodo; ker bo zaradi velikih izgub, ki so jih letos povzročile naravne nesreče v kmetijstvu, nemogoče pripraviti tla za zimske posevke v številnih regijah, ki so pomembne za zagotavljanje prehranske varnosti na nacionalni in evropski ravni;

- I. ker so vse te naravne nesreče prizadele predvsem revnejše regije EU v njenih vzhodnih in južnih delih, in sicer v državah članicah, ki na primer iz proračuna skupne kmetijske politike (SKP) prejemajo najnižja neposredna plačila za proizvodnjo, pri čemer so Poljska, Slovaška in Romunija precej pod povprečjem EU;
- J. ker imajo take naravne nesreče vse hujše in pogoste posledice za lokalne skupnosti in gospodarstva v državah članicah, zaradi česar je potreben usklajen in pravočasen odziv na evropski ravni;

Splošno

1. izraža globoko sočutje in solidarnost z žrtvami, njihovimi družinami ter ljudmi in skupnostmi, ki so jih prizadeli trenutni ekstremni vremenski pojavi in hude poplave v srednji in vzhodni Evropi, vključno z Avstrijo, Češko, Madžarsko, Poljsko, Romunijo in Slovaško;
2. pozdravlja neutrudna prizadevanja, solidarnost in veliko predanost poklicnih in prostovoljnih gasilskih služb, reševalnih organizacij, drugih prostovoljcev in vojske, vključno z vojniki enot za teritorialno obrambo na Poljskem, pa tudi nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov ter državljanov, ki so tvegali svoja življenja, da bi rešili druge ter zaščitili domove in infrastrukturo, in jim pri tem izreka pohvalo; poudarja, da imajo službe za ukrepanje v izrednih razmerah ključno vlogo pri reševanju življenj, evakuaciji izpostavljenih območij in zaščiti premoženja v pogosto težkih razmerah ter da so njihova neutrudna prizadevanja in pripravljenost za ukrepanje, četudi tvegajo svoja življenja, imela ključno vlogo pri obvladovanju nesreče;
3. poziva države članice, naj priznajo in spodbujajo pomen prostovoljnih gasilskih služb in drugih prostovoljskih organizacij na področju civilne zaščite; poziva EU, naj podpre programe za nadaljnje usposabljanje in tehnično opremo za takšne službe za ukrepanje v izrednih razmerah ter okrepi njihovo vseevropsko mrežo, da bi bili bolj pripravljeni na prihodnje ekstremne vremenske pojave;
4. izraža globoko zaskrbljenost zaradi vse intenzivnejših in vse pogostejših ekstremnih vremenskih pojavov na ozemlju EU, vključno s sušo, ekstremnimi padavinami in obsežnimi poplavami, vročinskimi valovi in požari v naravi, pa tudi zaradi njihovih hudih neposrednih posledic za zdravje ljudi, možnosti preživljanja, stanovanja, infrastrukturo in kmetijstvo; poudarja, da je treba nujno okrepiti skupni odziv EU na posledice takšnih neugodnih vremenskih dogodkov, in sicer z učinkovitimi prilagoditvenimi in blažilnimi ukrepi civilne zaščite, da bi zaščitili ljudi, njihove možnosti preživljanja in gospodarstvo;

Financiranje civilne zaščite in pomoči pri nesrečah

5. odločno poudarja, da mora biti pomoč žrtvam poplav v obliki nepovratnih sredstev in da je treba regijam, ki so jih prizadele poplave, zagotoviti čim večji znesek nepovratne pomoči;
6. poziva Komisijo, naj zagotovi dodatno ad hoc finančno pomoč v obliki dodatnih plačil iz kmetijskega rezervnega sklada in znatno zviša prage za morebitno podporo iz nacionalnih skladov;

7. poudarja, da zaradi obsega in pogostosti naravnih nesreč letna kmetijska rezerva, vzpostavljena z Uredbo (EU) 2021/2116¹, postaja neustrezna, saj te krize postajajo stalnica, ne pa izredne razmere v kmetijskem sektorju; zato meni, da bi morala Komisija nemudoma sprejeti dolgoročne popravne ukrepe, in sicer z vzpostavitvijo ločenega instrumenta EU za financiranje nadomestil za posledice vremenskih pojavov v kmetijstvu ter z združevanjem sredstev zunaj proračuna skupne kmetijske politike;
8. poziva k pravičnejši porazdelitvi sredstev za podporo v okviru skupne kmetijske politike med vsemi državami članicami; poudarja, da države članice z najnižjo stopnjo blaginje najtežje ublažijo posledice naravnih nesreč in obnovijo gospodarstvo na podeželju; je zaskrbljen, da se bo zaradi vse večjega števila naravnih nesreč ter zaradi vse večje nepredvidljivosti donosa in vse manjše donosnosti proizvodnje še povečal trend opuščanja kmetovanja;
9. odločno podpira krepitev naložb EU v naslednjem večletnem finančnem okviru, povezanih z odpornostjo; spodbuja sinergije med skupnimi projekti in sporazumi o sodelovanju med različnimi ravni upravljanja, da bi izkoristili združene zmogljivosti in ekonomije obsega pri naložbah EU v lokalno odpornost na nesreče;
10. poziva, naj se zagotovijo in okrepijo naložbe v preprečevanje nesreč in pripravljenost nanje; meni, da bi se moralo ciljno usmerjeno financiranje osredotočiti na zmanjševanje tveganja in pripravljenost na najrazličnejše nesreče;
11. poudarja učinkovito in usklajeno sodelovanje med gasilskimi službami in organizacijami za pomoč med nedavnimi poplavami v srednji in vzhodni Evropi ter ponovno poudarja bistveno vlogo rescEU; poudarja, da je hitra čezmejna izmenjava virov, služb za ukrepanje ob nesrečah in strokovnega znanja rešila življenja in preprečila veliko škodo; poudarja pomen usklajevanja na ravni EU v zvezi s pomočjo ob nesrečah in meni, da to sodelovanje kaže na moč evropske solidarnosti v primeru nesreče; poudarja pomen nadaljnjega spodbujanja in poglobljanja takšnega sodelovanja s skupnim usposabljanjem, programi izmenjav in razširitvijo mehanizma EU na področju civilne zaščite;
12. vztraja, da bi morala imeti kohezijska politika ključno vlogo pri preprečevanju nesreč, okrevanju po simetričnih in asimetričnih pretresih ter boju proti podnebnim spremembam; priznava, da bi morala prihodnja kohezijska politika EU ustrezno obravnavati izzive, ki izhajajo iz naravnih nesreč, in njihov vpliv na regije EU, zlasti manj razvite; poudarja, da je namen kohezijske politike podpreti manj razvite regije, zlasti tiste, ki so najbolj izpostavljene posledicam naravnih nesreč, in privedi do konvergence;
13. meni, da bi morale regionalne naložbe iz proračuna EU ostati pod deljenim upravljanjem za načrtovanje in izvajanje, da bi se lahko odzvali na potrebe držav članic, regij ter mestnih, podeželskih in oddaljenih območij, zlasti da bi se mestna in

¹ Uredba (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 187, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/2024-05-25>).

podeželska območja lahko prilagodila novim izzivom, kot so poplave;

14. poudarja pomen oblikovanja in vzdrževanja prilagojenih programov in ukrepov EU za regije, ki so običajno prizadete zaradi naravnih nesreč; priznava, da je v okviru regionalnega financiranja potrebna vgrajena krizna prožnost;
15. spodbuja prizadete države članice, naj zaprosijo za aktivacijo mehanizma EU na področju civilne zaščite in Solidarnostnega sklada EU; poziva Komisijo in druge države članice, naj nemudoma odgovorijo na vse prošnje za podporo;
16. poudarja, da imajo ekstremni vremenski dogodki širše gospodarske posledice v prizadetih regijah in velike fiskalne izzive na nacionalni ravni ter zaostrejuje meje obstoječega Solidarnostnega sklada EU; obžaluje velike zamude pri celotnem izplačilu pomoči iz Solidarnostnega sklada EU, predvsem zaradi tehničnih izzivov; poudarja, da je hiter odziv na izredne razmere ključnega pomena za učinkovito delovanje Solidarnostnega sklada EU in je zlasti pomemben v regijah z omejenim dostopom do alternativnih virov financiranja; poziva Komisijo, naj preuči vse možnosti za to, da bi se sredstva Solidarnostnega sklada EU hitreje mobilizirala; poleg tega poziva k uvedbi vrstice za nujno financiranje, da bi racionalizirali hitro okrevanje prizadetih posameznikov in podjetij ter hitro obnovo prizadete infrastrukture, in sicer komunikacijskih poti in hidrotehničnih del za zaščito pred poplavami, pa tudi naložbe v preventivne ukrepe, ki bi jih bilo mogoče pravočasno izvesti, da bi zmanjšali prihodnje vplive ekstremnih vremenskih razmer;
17. poziva Komisijo, naj tehnično in finančno podpre manj razvite regije, pri čemer naj poskrbi, da pri prizadevanjih za boljšo pripravljenost na nesreče nobena država članica ali regija ne bo zapostavljena; poudarja, da je bistveno, da se pomoč in finančna sredstva za prizadeta območja posredujejo čim hitreje, enostavno in prožno;
18. vztraja, da je treba plenarna zasedanja v Strasbourgu 12 zaporednih mesecev odpovedati in da se tako prihranjeni denar nameni za pomoč žrtvam poplav;

Preprečevanje

19. pozdravlja dejstvo, da so bili ukrepi za zaščito pred poplavami, sprejeti v zadnjih letih, od katerih so bili številni podprti s sredstvi EU, uspešni v številnih regijah in so preprečili večje nesreče; ugotavlja, da so novi jezovi, polderji in poplavni bazeni zmanjšali površino poplavnih ravnin ter ublažili vpliv na mestna in podeželska območja, kar poudarja pomen preventivnih naložb v varstvo pred poplavami; ugotavlja, da te naložbe pogosto ovirajo ekstremistične aktivistične skupine, in poziva k zoperstavljanju njihovim ukrepom v prihodnosti;
20. poudarja, da so potrebne nadaljnje naložbe v infrastrukturo, zlasti v protipoplavno infrastrukturo, vključno z gradnjo jezov in regulacijo rek; meni, da doseganje okoljskih ciljev ne bi smelo ovirati gradnje protipoplavne infrastrukture;
21. v zvezi s tem poudarja, da so potrebne nadaljnje nujne naložbe v ukrepe za obvladovanje poplavne ogroženosti in zaščito državljanov; poziva Komisijo, naj nujno predloži predloge ukrepov za preprečevanje takih nesreč v prihodnosti in pregleda sedanje pobude, da bodo imele prednost naložbe, ki resnično zagotavljajo varnost naših

državljanov, ob upoštevanju virov financiranja;

22. poziva države članice, naj okrepijo širitev in popravilo ukrepov za zaščito pred poplavami v posebej ranljivih regijah, vključno s hidrotehničnimi deli, kot je vzpostavitev dodatnih območij za zadrževanje; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj zmanjša birokratske ovire in pospeši postopke odobritve za izgradnjo in popravilo infrastrukture za zaščito pred poplavami, da bo mogoče brez nepotrebnih zamud izvajati nujno potrebne zaščitne ukrepe; poudarja, da bi morali biti za to postopki časovno učinkovitejši, odgovornosti dobro opredeljene, poleg tega pa bi se bilo treba osredotočiti izrazito na potrebne gradbene ukrepe;
23. poziva Komisijo, naj razširi področje uporabe Solidarnostnega sklada EU, da bo lahko podpiral tudi novo izgradnjo javne in zasebne infrastrukture, kot so novi jezovi, ali dokončanje obstoječe, da bi preprečili in omejili nastanek večje škode, ki jo povzročijo nesreče;
 -
 - ◦
24. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.